

NOTIFICATIE.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE GELDERLAND,

Brengt, bij deze, ter kennis van de ingezetenen dezer Provincie, dat, achtervolgens de bepaling van Zijne Excellentie, den Heere Opperjagmeester van Zijne Majesteit, Opperhoutvester voor de noordelijke Provincien, en met overleg van Heeren Gedeputeerde Staten, is vastgesteld:

1. Dat de groote jagt dit jaar zal geopend zijn op den 15. September, en dat de jagt niet meer dan drie dagen in de week zal mogen uitgeoefend worden, en wel bepaaldelijk des Maandags, Woensdags en Vrijdags.
2. Dat de lange jagt niet meer dan drie hazen door denzelfden jager zullen mogen worden gevangen of geschoten.
3. Dat de jagt, uit hoofde van de plaats gehad hebbende overstroomingen, in de districten *Nederbetuwe*, *Tielerwad* en *Buren en Culemborg*, voor zoo veel het publieke Jagtveld aanbelangt, gedurende dit seizoen, gesloten zal blijven.

En, ten einde niemand hiervan onwetendheid kunne voorwenden, zal deze alomt worden gepubliceerd en geaffigeerd, waartoe de afgevaardigden van de Provincie, den 29. Augustus 1827.

De Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KEIS.

FRANKFORT, den 31. Augustus.

Terwijl men uit Petersburg een omstandig bericht heeft van eene op den 17. Julij behaalde overwinning op de Perzen, vernieemt men door brieven uit Smirna, van den 4. dezer, dat de Turken zich aldaar verblijden met geruchten van eene nederlaag der Russen. Sedert gisteren, zoo schrijft men van daar, is onze stad in eene opschudding, waaruit de onbevredigde toehoorders den geest der Turken tegen de christen ingezetenen, inzonderheid tegen Rusland, kan opmaken. Op alle plaatsen, waar de Russen over de Perzen verhoord, drukt men elkanderen de hand, alsof de Perzen zelf eene overwinning had behaald, en eene vroeger onbekende deelneming der Ottomannen aan de publieke aangelegenheden wordt thans bij alle standen waargenomen; van Bagdad is namelijk gisteren het gerucht in omloop gekomen, dat de Russen den 12. Julij onder de muren van Erivan zijn geslagen geworden. — Ook te Bucharest zijn dergelijke geruchten verspreid, zonder dat echter aan dezelve eemige waarschijnlijkheid wordt bijgezet.

MADRID, den 20. Augustus.

Er zijn thans, naar men verzekert, zes duizend man op weg naar Catalonie.

De laatste dagen is de staatsraad zeer bezig; hij houdt, iederen dag, een vergadering van zes uren; de koeriers volgen elkanderen op tusschen Madrid en de koninklijke residentie.

De dood van den heer *Canning* heeft hier, gelijk men verwachtte kon, grooten indruk gemaakt; men houdt het daarvoor, dat hij ook zijn opvolger is, de staatkunde van Engeland veranderend zal ondergaan.

BARCELONA, den 22. Augustus.

De staat van zaken in Catalonie verbeterd niet; de hindoegden nemen toe, en zoo de rebellen soms ergens de nederlaag krijgen, wienen zij ook op andere punten.

Het koninklijk dekreet, waarbij de politie in het rijk afgeschikt wordt, is voor drie dagen alhier aangekomen; gisteren heeft die van Barcelona hare werkzaamheden gestaakt. Ten drie ure had zich een aantal lieden in den lagere stand voor het huis van den afgetreden hoofd-ambtenaar verzameld, doch zij zijn door Fransche gendarmen uiteengejaagd geworden.

PARYS, den 31. Augustus.

In den *Constitutionnel* leest men het volgende:

» Is don *Pedro* vertrokken, of zal hij naar Portugal vertrekken? Dit is thans de voornaamste vraag, waarmede men zich in de dagbladen en in de gezelschappen bezig houdt.

» De *Moniteur*, de *Gazette de France* en de *Quotidienne* zeggen neen; de constitutionnele dagbladen zeggen ja. Stellig spreken zij echter niet. Men ziet duidelijk, dat de ministeriele bladen de terugkomst van don *Pedro* ontkennen, omdat zij die vreezen, en dat de bladen van de tegenpartij dezelve aankondigen, omdat zij die wenschen. Hetgeen te Lissabon voorvalt, wordt te Parijs herhaald. Zij, die de tegenwoordigheid in Portugal van den gever des charters als het zekerste middel beschouwen om het constitutionnele stelstel te bevestigen, hetwelk in Europa nog zoo veel openlijke en bedekte vijanden heeft, zij, die hanteerend op die nieuwe instellingen hebben gevestigd en hebben moeten vestigen, en die verschrikkelijke terugwerkingen vreezen, waarvan een

uurig land zulke ontzettende voorbeelden oplevert, wenschen vuriglijk de terugkomst van den oudsten zoon van *Johannes VI.*, en beschouwen dezelve als zeer waarschijnlijk.

Diegenen, welke het menwe charter in den weg is, de bondgenooten partij, welke te Madrid de regering van *Ferdinand VII.* te gemaak vindt, en die in Catalonie den burger-oorlog ontsteekt, wenschen het tegendeel en verzuimen niets, om ons te bewijzen, dat de terugkomst, die zij niet verlangen, onmogelijk is.

Even eens is het gelegen met degenen, welke meenen de handhaving van het charter met de terugkomst van don *Miguel* te kunnen doen samen gaan, en die zich sedert eene maand bevlijtigen, om ons aan te toonen, dat dezelve tegenwoordigheid eene plotselinge bevrediging tusschen de meest strijdige partijen zal te weeg brengen; dat hij tot hetzelfde belang en tot dezelfde gevoelens zal brengen de Portugezen, die het charter verdedigd, en die welke de wapenen tegen hetzelfde opgevat hebben.

» Wij hebben reeds onze vrees aan den dag gelegd, dat deze nutzigten slechts eene ijdele herschenschim zouden zijn, en hetgeen te Madrid is voorgevallen, waar men zoo veel moeite heeft gedaan om de meest strijdige drijfden en de meest uiteenlopende belangen in bedwang te houden, bevestigt ons in de vrees, die wij hebben te kennen gegeven. Het is niet noodig onze eigene gevoelens mede te deelen, nopens het gunstige tijdstip der terugkomst van don *Pedro*; wij ontveinzen niet, dat wij zijne terugkomst wenschen en dat wij dezelve beschouwen als de gelukkigste gebeurtenis om in het schiereiland die rust te herstellen, welke anderen, tot nog toe, te vergeefs hebben getracht hetzelfde te hergeven.

— Het ministeriele avondblad zegt daaromtrent het volgende:

» De *Constitutionnel* en de *Quotidienne* zijn heden morgen daarin overeenstemmende, dat zij een overzigt geven van de uiteenlopende vertellingen, betrekkelijk de veronderstelde reis van Keizer don *Pedro*. Deze twee dagbladen gaan daaromtrent echter met behoedzaamheid te werk; het eene door niet stellig de overkomst van dien Vorst te bevestigen; het andere door dezelve met omzigtigheid te ontkennen. Wij stellen er geen twiifel in om eene gebeurlijke zaak te ontkennen of te bewijzen. Niet de vrees van de *Constitutionnel* boezemt ons onze twijfelingen of onzekerheid op; het is de *Quotidienne*, die ons twijfel oplevert. Onze tegenpartij, zoo als de *Constitutionnel* veinst te gelooven, want wij vreezen niet, zoo als de *Quotidienne* meent, dat de vrees van Europa door deze gebeurtenis, hoe die ook zij, zou gestoord worden. Het behoud van den algemeenen vrede hangt niet af van de tegenwoordigheid of afwezigheid van don *Pedro* in Portugal.

— Het koninklijke gerechtshof heeft in appél uitspraak gedaan in de zaak van den markies van *Maubreuil*, die bij de regtbank van eersten aanleg tot vijf jaren gevangenisstraf was veroordeeld, wegens het slaan van den prins van *Talleyrand*. Hij heeft thans verklaard, niet met opzet te St. Denis gekomen te zijn om den prins aan te randen; maar dat hij zonder doel derwaarts was gegaan; aldaar den prins aantreffende, had hij hem door het aandoen eener belediging willen noodzaken, om hem voor het gerecht te brengen en hem daar verklaring af te dwingen, nopens den last, dien hij in 1814 gegeven zou hebben, om *Napoleon* en zijnen zoon te vermoorden. De beschuldigde beweerde verder, dat hij hem slechts met de hand aan de linker wang aangeraakt had. » De lafaard zal gedacht hebben » zeide hij, » dat men hem wilde vermoorden en is daarom gevallen. » — Het koninklijke gerechtshof heeft de beschuldiging van vooroverleg ter zijde gesteld en dienvolgens de gevangenisstraf van vijf tot twee jaren verminderd.

BRUSSEL, den 1. September.

De justitie doet naauwkeurig onderzoek naar de oorzaken van den brand van het trekhuis te Vilvoorden. Merkelbaar is, dat de tot langdurige straf veroordeelde gevangenen van dit huis naar Brussel over te brengen, dan niet naar Vilvoorden, dat daar hen te Vilvoorden te laten, betere opheffingen omtrent het gebeurde zouden kunnen verkregen worden. Het schijnt wel buiten twiifel, dat de brand is gesticht geworden; want toen 's morgens te half twee ure een opzigtger, die den brand bespeurd had, den kommandant is gaan wekken, zag deze bij het uitgaan, dat het vuur met geweld uitbrak op twee verschillende en zoo zeer van elkander verwijderde plaatsen, dat onmogelijk eene en dezelfde oorzaak hier kon werken.

Mengelwerk.

MYMERINGEN VAN PHOSPHORUS UMBILICUS.

(Die ongelukkige meisjes!)

Hoezeer van de nachtwandeling op de tinne des huizes neder, gevoelde PHOSPHORUS nogtans eenige voortdurende ontroering van zijn zenuwgestel. Hij was, herinneren wij ons, op het dak zoo verdraagzaam geweest als zijne huid maar toeliet, en had het denken, dat niets afdoet, vaarwel gezegd. Men weet echter, dat de voornemens, tot het afleggen van zekere erfzonden, meestal in eene soort van slaapwandeling worden

opgevat, en de bekeerde er dus na zijn ontwaken niets meer van weet. Zee ging dan het denken, waar lord BYRON het zoo kwaad mee heeft, weder deszelfs ouden gang bij PHOSPHORUS UMBILICUS.

Hij had een uittreksel uit een crimineel wetboek, of hetgeen dit hoopte te worden, voor zich liggen, en zag daar onderscheidene straffen, in boeten of gevangenis bestaande, op het overspel in voorslag gebragt. «Dat is alles goed en wel,» dacht hij; «maar ik wou dat iemand mij eens zeide wat overspel was? MOZES heeft geboden, dat een ieder die zich met eene maagd gemeenzaam heeft gedragen, haar ter vrouwe zal behouden. Het is zeker, dat hij de kinderen Israëls de veelwijverij heerschte, zoodat het genoemde gedrag alleen dan overspel kon zijn, wanneer de vrouw gehuwd of ondertrouwd was, met welke de man gemeenschap had gepleegd. Dit is nu naar onze maatschappelijke wetten anders, maar zou er uit MOZES wetgeving niet zoo veel te leeren zijn (men heeft wel minder gepast zaken uit het oude testament overgenomen), als dat het billijk is, dat een wetgever ook voor de ongelukkige verleiden zorge, die volstrekt geene wet ter harer bescherming hebben, en daarom door den verleider aan haar lot wordende overgelaten, als genoodzaakt zijn tot stellige gemeenschap. Het is in onze christelijke maatschappijen schier als of de verleiding van maagden volstrekt geen kwaad was. (Een buitenlandsch tijdschrift meldde eens vóór eenige jaren, dat men uit eene hasporing der Weener politie kon opmaken, hoe een enkele wellusteling, inzonderheid in residentiesteden, in één jaar maagdelijke bloemen bij honderden kon vernielen en geen regtbank bemoeit er zich mede.) Daar nu die verleiding zoo heerschend is, en hare gevolgen schromelijker zijn dan die der veelwijverij in andere landen, waar de vrouwen en kinderen beveiligd en verzorgd worden door hem wien zij toebehooren: zou het niet de plicht der wetgeving, inzonderheid in christelijke maatschappijen zijn, om in ieder bewezen geval den verleider te verpligten, voor de verleide en hare kinderen zorg te dragen?

PHOSPHORUS was van natuur een vrouwenvriend, en kon zich maar niet verbeelden, dat de landen zoo vervuld zouden zijn met openlijk oneerbare vrouwen, indien haar geslacht niet door de gewetenloozen uit het andere eerst belaagd, en vervolgens de slagtoffers onbarmhartig aan derzelver lot wierden overgelaten; daar toch de vrouwen, naar zijne meening, hoogst zeldzaam den eersten stap doen.

Maar hij had nog niet gedaan. Er waren dan onderscheidene straffen op overspel gedictoord, en een deel daarvan viel op de ongeluimde vrouw. «Waarachtig — zei hij tegen BRIGITTA, die juist een roosje, dat gevaar liep geknakt te worden, opbond — als of die schepsels nog niet rampzalig genoeg waren! Dus, wanneer men het gevaar of het ongeluk van een koopman of wie het zijn mag, wien de verleidster steekt, ziele vrouwelijke liststode lang genoeg heeft nagevolgd met alle kunstmatigen der verleiding, en eindelijk zijnen zin gekregen — en wanneer dan mevrouw begrijpt deswege aanklagte te doen, dan kan het arme schepsel, misschien in 't vooruitzicht van moeder te worden, nog eene som ter boete bijeen brengen, of zij moet zitten, en is dus voor al haar leven geschandvlekt, behalve dat het nog zal te bezien staan of mijnheers conscientie hem zal dringen, zich der door hem ongelukkig geworden en haars kind aan te nemen dan niet.»

«Maar neef! zei tante BRIGITTA — dit aanklagen van de zijde der vrouw zal immers zulk eene vaart niet loopen; want dan moest de man immers ook zitten of afschrijven, en wie zijnen news afsnijdt schendt zijn aanzicht.»

«Wat doet er dan de geheele wet? Tante!»

«Nu ja! er moet toch eenige afschrikking zijn.»

«Dat wil dan zeggen, dat de wet een Sinterklaas moet zijn, met een momaangezicht om bang te maken, terwijl hij peperneuten en suikermandelen strooit voor de gaauwsten.»

«Wel neef! wat ben je liberaal voor de meisjes, sedert dat je weduenaar bent. — Maar zeg eens, wat zou er niet al toe behooren om te bewijzen, dat bepaaldelijk deez' of die de eer van een meisje beleedigd had?»

«Zoo wijs was MOZES ook, Tante! om te weten, dat zoo iets in de meeste gevallen vrij moegelijk is, evenwel gaf hij de wet daaromtrent — het mogt eens nu of dan kunnen bewezen worden.»

«Hoe menige regter en wetgever zou er wel moeten gevangen zitten of boete geven, indien de wet maar doorging zoo als zij daar ligt, en het bewijzen ware wat gemakkelijker dan het is!»

«Dit ware hunne zaak; maar die luijjes kunnen het nog al betalen. De schandē van te moeten gevangen zitten is maar voor de geene die geen geld hebben — en dit hebben de arme slagtoffers in de meeste gevallen.»

Niet te onregte begreep PHOSPHORUS, dat er op (die straffen door geldboete nog al wat aan te merken viel, en zoo kwam hij op de theorie van regterlijke straffen in het algemeen, welke — wanneer Europa niet toch aan het zinken, en het dus nog der moeite waardig was — wel eens mogt herzien worden.

Regterlijke straffen kunnen, mogen geen ander doel hebben dan handhaving der wetten te bate der maatschappelijke veiligheid. Is de staat, die door tusschenkomst der regtbanken straft, waarachtig beschaafd dat is menscheijk, in den waren zin van het woord: dan zal hij zijne straffen zoo veel mogelijk met één ter verbetering van den schulldigen inrigten. Dan gesteld nu dat dit laatste doel niet kan bereikt worden: wat zijn dan overigens de regterlijke straffen? wat anders dan maatregelen om de maatschappij te beveiligen tegen de schending van elks regten. Deze benadeeling moet, wanneer zij heeft plaats gehad, ter voorkoming van meer, anderen ten voorbeelde gestraft, en in welke gevallen zulks, bij gebreke van anderen raad, noodig is, moet hij, die der maatschappij nadeelig wordt, uit haar midden verwijderd worden. Ook is het noodig dat, tot afschrik van de boezen, het aangekondigd worde, hoe de maatschappij, door tusschenkomst van aangestelde regters, zich omtrent de schenders der maatschappelijke regten zal gedragen. (Crimineel Wetboek.)

Hoe kunnen, ondertusschen, geldboeten de maatschappij tegen de aanvallen der boezen waarborgen? De vermogende betaalt leden zijne boete

en zondigt morgen weder; de onvermogene wordt eigenlijk alléén gestraft, en wel omdat hij geen geld heeft.

Daarboven, welk een denkbeeld: de moeder en beschermster, de landregering, trekt voordeel van de misdrijven harer kinderen en beschermelingen! (Deze bedenking valt echter weg, wanneer de misdadiger den staat financieel benadeeld, b. v. gesmokkeld heeft.)

Geldstraffen zijn nog uit de ruwe tijden der Franken afkomstig, toen elke moord en verminking, naar de kwaliteit dergenen aan wien zij gepleegd waren (want adellijk vleesch is altijd het duurste geweest, zoo als men de adellijke hazen slechts op de tafels der grooten vindt), en van het lid, waaraan de verminking bedreven was, gestraft werden met eene grootere of kleinere geldboete. Wat is er van onze beschaving, wanneer wij nog de verordeningen en gebruiken der ruwste tijden laten gelden?

«Begrijpt — dus eindigde deze mijmering van PHOSPHORUS UMBILICUS — begrijpt, wanneer een meisje, door verleiding is ongelukkig geworden: in plaats dat de staat haar regt verschaffen en beschermen zou, moet zij aan den staat geld betalen — geld betalen voor eenen misstap, die op zich zelve der maatschappij niets aangaat, en waarvan de nadeelige gevolgen het eerst, regtstreeks en geducht de schulldige zelve treffen. — Regtvaardigheid — wetten — altemaal menschenwerk! Het koninkrijk der Hemelen is nog verre!»

EEN WOORD OVER DEN TEGENWOORDIGEN TOESTAND DER NEDERLANDSCHE BOEKBEORDEELING.

II.

(Vervolg van No. 99.)

Het is daarom jammer, dat onze vaderlandsche boekbeoordeeling, in het algemeen, zoo weinig is, wat zij zijn kon en moest. Wij spreken hier van de boekbeoordeeling in het algemeen. Want een enig doorgaans voortreffelijk tijdschrift, zoo als b. v. de godgeleerde bijdragen, en enkele voorbeeldige stukken in de overige maandwerken, en met name in den Recensent der Recensenten, die de modellen opleveren van goede en doelmatige Recensies, mogen slechts onder de uitzonderingen worden geteld, van hetgeen er doorgaans verschijnt. En dit is, onzes inziens, reeds een groot gebrek, dat de goede recensies, al ware derzelve aantal en waarde veel grooter, slechts uitzonderingen zijn, omdat er dan weder eene metwede beoordeeling noodig is; om het goede en bruikbare van elkander te schiften.

Het kan aan iemand, die gewoon is te lezen, en over het gelezene te denken en te spreken, niet zeer moeilijk vallen, om van een pas uitgekomen werk, dat hij met eenige opmerkzaamheid doorgelopen heeft, te vertellen, hoe het hem bevalen heeft, wat hij er voortreffelijks in vond, wat hij wel anders wenschte, wat hij wel denkt over den man, die het geschreven heeft, over het onderwerp dat er in behandeld wordt, over het lot dat aan dit boek te wachten staat, en dan ten laatste het een of ander er uit voor te lezen. Het is zeer mogelijk, dat zoodanig iemand zeer onderhoudend kan zijn, en dat er menig behartigenswaardig woord over zulk een boek, of over het een of ander, dat in den loop des gespreks voorkomt, kan gesproken worden; het is zelfs waarschijnlijk, dat onder dat behartigenswaardige vele bruikbare bouwstoffen voor eene recensie zullen gevonden worden. Zoo iets echter, dat zonder een bepaald plan gezegd of geschreven wordt, kan geene recensie heeten, zelfs niet wennig hetgeen dat daarbij gevonden wordt, het meeste daarvan zal geschrapt moeten worden onder hetgeen wij straks namaaksel van recensie noemden. Van dien aard zijn misschien verre de meeste stukken, die in onze vaderlandsche boekbeoordeeling worden afgeleverd. Vele dragen wel eens duidelijke sporen van de behaarseling van hunne schrijvers; maar vele kunnen toch met geene magtspreuken, met geene algemeen bekende en erkende stellingen, en met geenen toon, van een onfeilbaarheid, de oppervlakkigheid en bekrompenheid der schrijvers bedekt houden. Dat men zulke gebrekkige stukken aankondigingen noemt, is waarschijnlijk niet meer, dan een noodschot. Want tot eene aankondiging is en niet meer noodig dan een heden is van de pers gekomen enz.; of het moest de aankondiging eens kwakzalvers zijn. Trouwens, het is ook blijkbaar genoeg, dat men geene aankondiging maar wel degelijk eene recensie bedoelt.

Het reeds genoemde zou genoegzaam zijn, ten bewijze dat de vaderlandsche boekbeoordeeling niet is wat zij zijn moest en kon. Zij heeft bovendien dat nog eene menigte kwade, hebbeligheden, van welke er hier slechts eenige zullen opgenoemd worden.

Onder deze is vooral te tellen eene zekere, in alles doorstralende stotende ingenomenheid, met het, door den recensent bekleede regterlijk gezag, en met de wettigheid zijner uitspraken, welke dikwerf grooter is, in evenredigheid van de meerdere oppervlakkigheid van zijn werk. Tot in het bespottelijke kan b. v. de letteroefenaar complimenten maken, dat hij het een of ander boek zoo lang ongereseneerd heeft laten liggen, of dat hij thans zoo bijzonder kort moet zijn, wijl hij nog zoo veel te recenseren heeft, als of er geen boek of boekje tot het lezend publiek mag naderen, voor dat hij, letteroefenaar, er iets van gezegd heeft, en daarmee er een vrijsas aan gespen had. De uitwijdingen, die allerwege gevonden worden, over de plichten van een Recensent, en over het belang, dat het publiek bij zijn werk heeft, de toon waarop dit geschiedt, de strafredenen die men lezen moet, als eens een schrijver, die bang of bang is, gezegd heeft, dat hij om geen recensenten geeft; de uitdrukkingen: wij prijzen dit boek met volle ruste aan, wij rangschikken dit boek onder de goede boeken, de schrijver heeft met het schrijven van dit boek aan onzen wensch voldaan, en vele van dien aard; de bijzonderheid dat een recensent, al wordt hem ook zijne mistasting bewezen, bijna nooit zijn woord weder intrekt, tevens het afzonderlijk, en ook te zamen genomen, genoegzame bewijzen van de hier genoemde ingenomenheid der vaderlandsche Recensenten met hun werk, en de onverschilligheid zeer grote fout, omdat het woord: Oppervlakkig gezag, een wankeel is in het vrij gemeenbest der letteren en wetenschappen; en omdat elke poging, hoe bedekt ook in het werk gesteld, om zulk een gezag te doen gelden, op niets minder uitloopt dan om dit gemeenbest te verwoesten. Niemand moest dan minder, dan een Recensent, die er orde en vrijheid wil helpen handhaven, als gezaghebber spreken; niemand moest bescheiden spreken dan hij, omdat niemand zoo ligt als hij verdacht wordt, van strafbare pogingen naar gezag; en omdat hem deswege, alle geloof zou moeten ontnomen worden.

Men zou de vaderlandsche boekbeoordeeling met minder grond van partijdigheid kunnen beschuldigen, hoezeer haar deze zeer dikwerf, vooral door schrijvers die verongelikt meenen te zijn, is ten laste gelegd. Zij is ook onbestaanbaar met de gewoonte der goedhartigheid; om ook datgeen te prijzen, wat slechts de grenzen der middelmatigheid heeft bereikt, en om elk dieper onderzoek, dat menig boek niet best kan verdragen, zorgvuldig te vermijden. — Intusschen is het toch geene volstrekte onpartijdigheid, als al wat uit de pen van sommige algemeen vereerde schrijvers te voorschijn komt, uitbundig geprezen wordt, zoodat menige recensie eene lofredde op hunne verdiensten is; als al wat de dus genaamde domperianen voor den dag brengen, zonder genade wordt aan de kaak gesteld, als al wat door katholieken geschreven wordt, nooit om eene andere reden wordt geprezen, dan omdat men er toenadering tot het protestantisme in meent te bespeuren, als men slechts zekere soort van libe-

rale denkbeelden ongemein, maar, als men zelfs zich van de gelegenheid bedient, om schrijvers of uitgevers aan de gunst van het publiek aan te bevelen. — Trouwens de geringste afwijking van het strenge denkbeeld van recensie, maakt partijdigheid zoo onvermijdelijk, dat men zich niet kan verwonderen, dat dit kwaad niet nog veel meer in onze vaderlandsche tijdschriften wordt gevonden.

Maar er bestaat in dezelve een ander kwaad, dat van dien aard is, dat men niet weet of het aan partijdigheid, of aan oppervlakkigheid zij toe te schrijven. Men ziet namelijk bestendig, dat kleine nietige boekjes, die niet verschijnen dan om spoedig weder vergeten te worden, met groote uitvoerigheid worden behandeld, terwijl er van werken van eenig belang, voor de wetenschappen en letteren, zij mogen vertaald of oorspronkelijk zijn, niet dan eene zeer oppervlakkige melding wordt gemaakt. Men leze eens de breedvoerige verslagen van de prulschriften van een DA COSTA, CAPADOSE, BÄBLER, JAMES enz., met hetgeen er als zuivere recensie van de werken onzer beste schrijvers overblijft, nadat men er de uitwijdingen, inleidende declamatiën, en eenige afgeschrevene bladzijden heeft afgetrokken; wijk zuiver overschot er boven dat somtijds nog zeer oppervlakkig uitziet, en dikwijls nederkomt op eenige laffe complimenten, waarop dan eenige onbeduidende fitterij, even als korreltjes kaneel op schrale waterige rijstbrij gestrooid zijn. Wat toch kan eene boekbeoordeling beteekenen, die zich bij uitsluiting bezig houdt, met hetgeen voor wetenschappen en letteren de minste waarde heeft?

Eene laatste aanmerking, welke hier te pas komt, betreft de beoordeelingen van vertaalde werken. Van eene vertaling kan men, doorgaans, daarom eene meer uitvoerige en juiste beoordeeling verwachten, omdat het oorspronkelijk werk reeds langer bestaan heeft, en er dus reeds eene zeker gestelde waarde van uitwezig is, omdat het somtijds reeds nog in andere talen is overgezet; en dus recensent van dit alles, en ook van het werk zijner buitenlandse collega's gebruik heeft kunnen maken. Maar juist hier vindt men zich meestal bedrogen. De bestanddeelen eener recensie van een overgezet werk zijn meestal: eene jeremiade over de vertaalziekte van een volk, dat zelf boeken kan maken, (waarbij dan de lezer wel eens denkt: zouden de Recensenten niet ook wel eens vertalen? of zouden zij altijd zelf-gedachte boeken maken?) Voorts eene magtspreuk of de vertaler wel gedaan heeft, dit werk in onze moedertaal over te brengen; vervolgens het een of ander, betreffende het boek zelf, dat dan dikwijls bestaat, of in eene aardigheid, of in eenige afgeschrevene bladzijden; en ten laatste, als het er aan toe komt, het werk van den vertaler te beoordeelen, menigmaal de schaaftelooze betuiging, dat recensent het oorspronkelijke niet bij de hand heeft (welke laatste uitdrukking soms de bekekenis wel eens schijnt te hebben: van niet lezen kan) om te beoordeelen of de vertaling getrouw is; of zij het oorspronkelijk werk verbeterd, zoo laat als het is, of slechter maakt. — Men leest dikwerf de aardigheid, dat er in ons land vertaal-fabrieken zijn; maar zou deze aardigheid niet veel beter op zulke recensies toepasselijk zijn?

(Het vervolg hierna.)

J. A. C. O. T. O. T.

(Vervolg en slot van No. 102.)

Eenigen tijd, na de medegedeelde vertaling vervaardigd te hebben, heb ik in de zuidelijke provincien ook zelve eene school bezocht, in welke, volgens de leerwijze van JACOTOR, hoezeer door onderwijzers niet onmiddellijk door hem zelve gevormd, het lezen, schrijven en rekenen onderwezen werd. De leerlingen zullen den ouderdom van vijftien tot twintig jaren hebben bereikt, van welke echter sommigen, meest in de hoogste klasse geplaatst, bij huane opkomst konden lezen. Digt in de laagste klasse, of dezulken, welke zelfs letters niet kennen, begint men dadelijk, zonder eenige vooroefening, in het rekenboek van DESPRE'S, kastschoolhouder te Antwerpen, te lezen. In andere klasses worden de leerlingen, met andere boeken gebruikt. De onderwijzer zeghet het eerste woord aan den leerling voor; vervolgens het tweede, het derde enz., doet hij de uitspraak van elk volgend woord de voorgaande herhalen, en vestigt eindelijk ook deszelfs aandacht op de letters en lettergrepen, waaruit dezelve zijn zamengesteld. De getallen, wegens derzelver grootheid moeilijk om uit te spreken, worden, naar mate zij in den tekst voorkomen, op gelijke wijze voor- en eindelijk ook uit het geheugen nagezegd, zonder nochtans op de waarde der getalmerken, naar gelang van de plaats, die zij bekleeden, opmerkzaam te maken. Acht bladzijden worden uit dit boek van buiten geleerd, waartoe twee maanden gevorderd worden. Gedurende dezen tijd, dat het geheugen schier uitsluitend geoefend wordt in het uitspreken van woorden en getallen, waarmede het alleen om den vorm is te doen, doch aan welkers inhoud of waarde nog geen het minste begrip kan worden geëcht, heeft bijna ieder leerling een onderwijzer noodig, om hem, even als een vogel, dien men menschelijke geluiden wil doen voorbrengen, uitsluitend bezig te houden. Het is echter mogelijk, dat de leerborden bij dit lezen te gebruiken zouden zijn, en het verwarrend geschreeuw daardoor zou kunnen verminderen. Aldus hoorde men tien, twaalf leerlingen te gelijk, of liever dobi elkander spreken, hetwelk een zwoadig gedruisch veroorzaakte, dat men moest ophouden met dit geklap, zoude er aan mijnen wensch voldaan worden, om iets naders van den gang dezer leerwijze te vernemen. Nadat deze eerste bladzijden in het geheugen zijn geprent, (die nog gedurende eenigen tijd, voor het eindigen der school, van buiten worden opgezegd) vervolgt men in dit boek met lezen, hetwelk ook in de tweede klasse wordt voortgezet. Eenige leerlingen, in het bijzonder een drietal, dat voor zeer vlijtig bekend stond, waren in den tijd van een half jaar zoo ver gevorderd, dat zij goed lezen, doch altijd echter tuit hetzelfde rekenboek. Deze vorderingen, ofschoon het altijd werktuiglijk blijft, verwonderden mij in der daad. Doch, wanneer ik bedenke, dat dezelve door zulke geestpijnigende middelen zijn verkregen, dat de weg van dit onderwijs geheel afwijkt van dien der natuur, welke trapsgewijze voortgaat en ontwikkelt, dat de wetten, welke zij van den moederschoot af met ons volgt, opzettelijk worden verkracht, en dat in deze leerwijze hoegenaamd geen gang of opklimming bestaat, maar ieder voorwerp, zonder verband tot een ander, als het ware in de lucht hangt; — kan ik zulke vorderingen in waarheid niet prijzen. Intusschen is het zelfwerkende en zelfzoekende in deze leerwijze niet te miskennen; doch ongelukkig verkeerdelijk toegepast en niet in verband gebracht met de wetten, waarnaar zich de menschelijke geest de kennis der voorwerpen toeigent. Het is de vraag, of niet de verstandelijke vermogens, al wierd langs dezen weg in eenig bijzonder vak werkelijk grondige kennis verkregen, geene schade lijden, die onherstelbaar is?

Het schrijven vangt dadelijk met klein schrift aan, en bestaat in de herhaling van een enkel regeltje, hetwelk zoo ongeveer drie honderd malen zal afgeschreven worden. Later wordt dit door een vijf of zes regelig klein voorschrift gevolgd, waarvan de afschrijving even zoo veel malen geschiedt. Voor eenen tijd van ontrent zes maanden kon men zeer te vreden met het schrift der leerlingen zijn. Doch men houde ook hier altijd in het oog, dat in deze school geene kinderen, maar meestal jongelingen onderwijs genoten, welke wisten dat hunne bevordering van vlijt en verkregen kennis zoude afhangen.

Het rekenen op het bord zoude eigenlijk bestaan in de door den leerling te geveene verklaring van eenigen regel, en in de daaruit voortvloei-

jende bewerking. De bepalingen, die gegeven werden, droegen geene blijken van oordeelkundig begrip, maar alleen van een geoefend geheugen, als kenmerk van buiten geleerd, — terwijl ook, in de toepassing of uitwerking, weifeling bij den leerling te bespeuren was, gedurig mislagen begaande en teregtwijzing behoevende.

De opstellen die er gemaakt waren en vertoond werden, droegen blijken van een hoog wijsgeerigen zin, keur van denkbeelden en uitdrukking. In mijne tegenwoordigheid hielden zich de leerlingen insgelijks daarmede bezig, over een door den onderwijzer van de derde klasse opgegeven onderwerp. Een kwartier naars verloopens zijnde, hadden sommigen eene bladzijde in folio vol geschreven; anderen minder, doch in allen gevallen volledig de zaak behandeld. Daar alle zich intusschen niet alleen voor een goed deel van dezelfde denkbeelden, maar ook soms van dezelfde woorden hadden bediend, gaf ik over deze zonderlinge overeenstemming mijne verwondering te kennen, en kreeg tot antwoord, dat zij reeds meermalen over dit onderwerp gehandeld hadden. De sleutel dezer gewaande kunst, om opstellen in dien volledigen vorm te maken, of liever om er den schijn van aan te nemen, meen ik gevonden te hebben in de gewoonte, die hier schijnt plaats te hebben, om eerst een werk, handelende over eenig zedekundig of wetenschappelijk onderwerp, gelijk in deze school, het eerste boek van de *Telemague*, daarvoor gebruikt werd, herhaalde malen te lezen, zoo dat de daarin voorkomende denkbeelden en uitdrukkingen geheel eigen gemaakt of liever in het geheugen zijn geprent. Hoe zeer dat alle oorspronkelijkheid moet ondermijnen, en bovendien eene verwaandheid bij de leerlingen moet doen geboren worden, die des te meer beschaming te wachten staat, naar mate zij later in het maatschappelijke leven meer op zich zelve zullen staan en werken, — is het gelijk te beoordeelen. Van dit tijdstip af het maken van schriftelijke opstellen (naminglijk schijnt zich niettemin een zeker zedelijk doel aan het onderwijs van JACOTOR aan te sluiten, in zoo ver de boeken, die dan gebruikt worden, dienen, om de bedoelde compilatiën te maken. Doch ik ben ten dezen opzichte geneigd om te gelooven, dat de oefening van het geheugen, al schier bij uitsluiting ook hier werkzaam, het nut en den invloed der beste boeken nimmermate moet verminderen.

Het groote en algemeene gebrek dezer leerwijze is voornamelijk hierin gelegen, dat dezelve spoediger dan de natuur wil vooruitgaan, en dat zij, om dit doel te bereiken, alle regelen ter zijde stelt, om dadelijk de wetenschap zelve te bevatten. Vorming der zedelijkheid kan dus niet, dan toevallig daarbij in aanmerking komen, en de kunst, om het verstand, door middel van eenen trapsgewijzen voortgang, van het bekende tot het onbekende te brengen, om zijn eigen uitstekend vermogen bij iederen trap van opklimming te beproeven, wordt hierbij geheel ter zijde gesteld. Volgens de leerwijze van JACOTOR schijnt de mensch dadelijk tot het toppunt van kennis te kunnen geraken, zonder de trappen te beklimmen, die de Schepster des Heelals zoo wijs en zoo liefderijk tevens voor ons zwakke stervelingen heeft aangewezen, die ook, hoe hoog op dezen berg gestegen, toch steeds voortgaan te klimmen, en waarschijnlijk nimmer ophouden zullen dit te doen. En deze gang, die reeds van de wieg af is begonnen, die in geen enkelen leeftijd wordt afgebroken, maar steeds door alle geslachten der aarde is voortgezet, zou in eens den bodem worden ingeslagen, en de mensch tot een wezen hervormd kunnen worden, dat plotseling, als de adelaar, naar den Hemel steeg! Neen! God is de eerste onderwijzer der menschen geweest, en Hem volgende, willer wij volgens de geschiedenis der menschheid naar den bijbel, en volgens de natuur onderwijzen.

A. A. N. T. E. E. K. E. N. I. N. G.

Men leest het volgende in de *Mémoires du marquis d'ANSON, ministre de la guerre*.

« La lecture des mémoires de Sully, m'a souvent fait naître cette pensée, que pour bien gouverner des Français, il faut un phlegme, une persévérance, une lenacité de vues, qui se rencontrent bien rarement chez notre nation inconstante et légère. Qu'étaient SULLY et M. COLBERT? De bons Flamands, des Hollandais renforcés, gens de peu d'esprit, de nulle imagination, mais à idées saines et correctes, ne s'en départant jamais. Remarquez encore comme ces généraux allemands conduisent merveilleusement nos armées (*). Cette rudesse du Nord est bien préférable (pour tout ce qui tient aux vertus du commandement) à la turbulence du midi, à cette fourberie italienne, qui a gagné notre politique. Le trop d'esprit a gâté nos affaires, le bon sens peut seul les réparer. »

(*) Dit hebben de Franschen sedert ook maar al te wel geleerd.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

- Den 2. September 1813 stief de generaal MOREAU aan zijne wonde.
Den 2. dito 1595 stierf de beroemde FRANÇOIS VERDUGO.
Den 2. dito 1604 ging Obstande, na drie jaren lang door ALBERTUS belegerd geweest te zijn en aan elk der partijen wel 30,000 man en den Staten maandelijks honderd duizend galden van verdediging gekost te hebben, bij verdrag aan de Spaanschen over, zijnde de stad niets dan een ledig erf, daar de inwoners zich allen naar *Sluis* begaven en er eenen geruimen tijd verliep eer eenigen zich te *Oostende* wilden nederzetten.
Den 3. dito 1800 werd de vrede tusschen de Fransche Republiek en Noord-Amerika gestolen.
Den 3. dito 1655 stierf de Veldmaarschalk van *Marignano*, om welk ambt PRINS WILLEM FREDERIK van *Nassau* zeer veel moeite deed, doch *Holland* onderrigt zijnde, dat deze *land* zou beschouwd worden als eene ontzenuwing van de *Acte van Secluste*, wist het zoo te schikken, dat elk gewest *zag* had over het krijgsvolk ter zijner betaling staande en men geen Veldmaarschalk meer noodig had.
Den 3. dito 1795 werden de Jezuïten in *Portugal* bij koninklijk edict voor oproerlingen, verraders en rustverstoorders verklaard.
Den 4. dito 1724 werd J. NIEUWENHUYZEN, stichter der Maatschappij tot Nat van 't Algemeen, geboren.
Den 4. dito 1749 gingen eenige der stoutste *Doelisten*, met 20 of 30 bijltjes des avonds aan de drie burgemeesters te *Amsterdam* (zijnde de vierde uit de stad) vragen waarom zij niet terstond van de regering afstonden; waarop hun geantwoord werd: dat dit aan Zijne Hoogheid stond, die ook den volgenden dag de nieuwe regering aanstelde.

ARNHEM, den 4. September.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 3 Sept. 2 El o Palm 5 Duim; gewassen 20 D. gevallen 0 D
Den 4 dito 2 El o Palm 5 Duim; gewassen 0 D. gevallen 0 D

* * * Getrouwd:

G. ANDRÉ DE LA PORTE
en

LEYDEN,
den 30. Augustus
1817.

A. L. VAN DER PALM.

Ondertrouwd:

F. A. C. OTTERBEIN, Apotheker, te Arnhem, met

J. E. VAN DER WAL.

GORINCHEM, den 1. September 1827.

Heden verlost voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon, LOUISE NAGEL, geliefde Hustru van

ARNHEM, den 1. September 1827.

A. CREMER.

Heden overleed op den Huize de Pasch, te Apeldoorn, aan de gevolgen van een hevige zinking-kort, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer, DERK ALPHERTS, in den ouderdom van 35 jaren, na eenen genoeglijke echtvereeniging van een jaar en acht maanden.

G. L. T. V. O. WENTINK, Wed. D. ALPHERTS.

Apeldoorn, den 24. Augustus 1827.

HUISMEESTEREN van St. Catharina-Gasthuis binnen Arnhem, als daartoe naar behooren geautoriseerd, zijn voornemens om aan den meest- en goedbiedenden, ten huize van Meijuffrouw de Weduwe PEPFENHÄUSER, in het Zwijnshoofd, te Arnhem, op Vrijdag den 14. September 1827, des avonds ten zes ure, bij toeslag in het openbaar te verkoopen:

1. Een BOEREN ERVE, gelegen in Overbetuwe, onder Elden, Gemeente Elst, bestaande uit een SCHUUR, met TUIN, BOOMGAARD, ongeveer dertig Bunders BOUWLAND en zestien Bunders WELAND, aan of nabij elkander gelegen.

Voorts onder Huissen, in de nabijheid der Brouwerij gelegen circa twee en een halve Bunder BOUWLAND, en eindelijk nog onder Rijkerswoerd ongeveer vijf Bunders WELAND.

Al hetwelk thans in pacht wordt gebruikt door den Landbouwer A. SMITS.

Bij de inzet met de hoogen gebragt op f 3385.

2. Een tweede BOEREN ERVE, allernaast de voorgaande gelegen, bestaande uit HUIS, ACHTERHUIS, SCHUUR, BAKOVEN en HOOLBERG met TUIN, BOOMGAARD, ongeveer dertig Bunders BOUWLAND en vijf Bunders WELAND, aan of nabij elkander gelegen.

Welke beide voorschrevene Erven, als een zeer voordelig geheel mitmakende, ook in eene massa worden geveild. Zijnde de massa bij inzet met de hoogen gebragt op f 16,005.

Ter aanwijzing adresseere men zich bij de voornoemde Pachters. Nopens de conditie van verkoop kan men informatie bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. G. VAN BOK, in Bakkerstraat, te Arnhem.

G. C. VAN BEUSEKOM, Notaris, residerende te Hatten, en dezelfs ambtgenoot Mr. J. NYHOEF, residerende te Arnhem, als tot den navermelden Verkoop benoemd door de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Arnhem, zullen, namens hunne principalen, op Woensdag den 29. Augustus 1827, des namiddags ten 3 ure, tot eene inzate, en veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 12. September, ter zekder uur, ten huize en herberge van de Weduwe K. BLOM, te Hatten, in het openbaar, aan de meestbiedenden, verkoopen:

De navolgende VASTE GOEDEREN, herkomstig uit de Nalatenschap van den Heere Mr. J. D. VAN DER SLUIS en Vronwe J. VAN THUYL, in leven Ehelieden, gewoond hebbende en overleden te Hatten, als:

1. Een HUIS, WARE en WELDOORTHINNEN, op Hoerwaard, staande in de SCHAREN, voorzien van vier groote BENEDEN, twee ruime KEUKENS, STAPPEN, twee ruime KELDERS, POMP en REGENBLOEM, even BOVENKAMERS, MEIDEN, en een groote ZOL.

2. Een BUITENTUIN, met 2 HUIS en VRUCHTBOOMEN, gelegen bij Hatten, benevens een BOSCHJE met OPGAANDE BOOMEN en SLINGERPADEN aldaar.

Voorts nog onderscheidene Perceelen zoo HOOPZAAL als BOUWLANDEN, gelegen bij Hatten. Te aanvaarden met 22. Februarij 1828.

Ten neldde dage en ure zullen als voren nog verkocht worden: Twee Perceelen ZAAILAND, de groote en kleine Kappelskamp, met AKKERMAALSHOUT, gelegen onder Hatten.

En een Perceel ZAAILAND, den Donskamp, met AKKERMAALSHOUT, aldaar.

Welke laatste Perceelen nagelaten zijn door den Heere Mr. J. D. VAN DER SLUIS, in leven Burgemeester en Notaris, en Vronwe J. TULLEKEN, in leven Ehelieden, gewoond hebbende en overleden te Velp, Provincie Gelderland.

Nadere informatie zijn te bekomen ten Kantore van voormelds Notarissen respectie.

Aan de daarbij belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat de ONGEREEDE GOEDEREN, staande en gelegen aan de Grebbe, Gemeente Rheenen, bij Biljetten en in deze Courant van den 7., 16. en 25. Augustus in het breede omschreven, welke op den 31. Augustus 1827, in het Loge-

ment van D. L. DE, R. I. D. D. E. R., aan de Grebbe, tusschen Wageningen en Rheenen, zijn geveild, ingezet zijn als volgt:

1. Het BUITENGOED, GEBBESSTEIN, staande aan de Grebbe, aan den grooten Straatweg, op eene som van f 8000:00.
2. De WEIDE, de DISTELKAMP, groot ruim 3 Bunders, op eene som van f 2100:00.
3. Het schoon, voor de jacht bijzonder wel, en nabij den Straatweg aan de Grebbe gelegen, LANDGOED HEMMERSTEIN, in het geheel groot circa 44 Bunders, op eene som van f 20,100:00.
4. De BOUWHOEVE, PAPEKAMP, in het geheel groot 22 Bunders, op eene som van f 6200:00.
5. De 3 BLOKKEN TIEND, genaamd de Heimerbergertliend, op eene som van f 4500:00.
6. De 2 ZITBANKEN in de Hervormde Kerk te Rheenen, op eene som van f 25:00.

Dat de finale toewijzing in het voormelde Logement zal plaats hebben op Vrijdag den 14. September 1827, des middags ten 12 ure. — Kunvende de Plaatsen bezigtigd en bewandeld worden op den 6., 7., 12., en 13. September, van des voormiddags 10 tot des namiddags 3 ure, mits voorzien zijnde van een permissie biljet, ter becoming waarvan men zich kan vervoegen ten kantore van Mr. H. B. VAN DAALLEN, Notaris te Wageningen, alwaar inmiddels, gelijk mede ten kantore van den Notaris L. LIBERT, te Rheenen, nadere informatie te bekomen zijn.

De Notaris A. J. N. GODEFROY, residerende te Arnhem, zal, namens de Erfgenamen van wijlen de Wed. G. J. MESSING, ten sterfhuize in de Varkenstraat te Arnhem, op Maandag den 10. September 1827, des voormiddags ten 10 ure, publiek verkoopen:

Eenen zeer netten en zindelijkken BÜRGER INBOEDEL, bestaande in differente MEUBELN, BEDDEN, LINNEN, KOPEL en TIN, eenige gemakt GOUD en ZILVER, en hetgeen verder ten dage van verkoop, zal worden voorgebragt.

Al degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen JOHANNA PETERS, Weduwe van G. J. MESSING, gewoond hebbende en overleden te Arnhem, gelieven daarvan voor of op den 20. September 1827 aangifte of betaling te doen ten Kantore van den Notaris A. J. N. GODEFROY, residerende te Arnhem.

Alle diegenen, welke iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van WILLEM MUDDER, te Amsterdam, worden instantelijk verzocht, zich voor of op den 1. October 1827 te vervoegen ten huize van den Heer J. D. KLAASEN, Deurwaarder bij de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Arnhem, wonende te Nijkerk aan de Kolk, ten einde de schulden te betalen en de noodige afschrijvingen te maken.

Op de Melkgevendes E. Z. L. E. N. Nader te befragen bij den Drukker.

Het zal de liefhebbers der Uitheemsche Plantenkunde niet onaangenaam zijn te vernemen, dat de in de schoone Verzameling van In- en Uilandsche Gewassen van den Ond-Burgemeester VERHUELL, te Doetsborgh, thans in vollen bloei staat de A. M. A. R. Y. L. L. U. S. M. U. L. L. I. C. O. R. A met eene Kroon van twaalf Bloemen, een Bolgewas, gevonden wordende in de Binnenlanden van het Zuidelijk Afrika, zeldzaam in de Tuinen der Kruidkundigen en niet dan met veel zorg en teedere behandeling in Bloem te krugen.

Deze Bolbloem kan niet alleen, zoo wel door hare schoonheid als zeldzaamheid, de bewondering van ieder een, inzonderheid van Kunstkenners, op te wekken. — De Heer Verhuel heeft dus aan zijnen Tuinier order gegeven dezelve aan des verkiezenden aan te wijzen.

Bij den Boekhandelaar J. G. VAN KESTEREN, op het Rokijn te Amsterdam, zijn van de Pers gekomen en alom verzonden, de volgende Nieuwe Werken:

- I. C. BOU, (Schrijver van VOORLEZEN EN VOORHOORDEL, de Hut aan de Grenzen, of de Grijskop, enz; 2de en laatste deel, met gegraveerde Titel en Vignet. 3: 10. Nog eenige complete Exemplaren zijn voorhanden, de prijs hiervan is 6:—
- II. BLANQUI, Rejs naar Madrid gedaan, in de maanden Augustus en September 1826. Behelzende een staatkundig en wijsgerig overzicht van de Zeden en Gebruiken der Spanjaarden, alsmede van de gewigtige in Spanje plaats gehad hebbende Gebeurtenissen, met name met betrekking tot den tegenwoordigen toestand der Zaken, in Europa en Zuid-Amerika; ten deele met gegraveerden Titel en Vignet. 1: 80
- III. CLAUREN, Nieuwe Verhalen, 2de en laatste deel, met gegraveerden Titel en Vignet. 3:—
- IV. B. VAN DER WEGH, genaamd WEIHERS en I. A. VAN NELLE, een geschiedenis uit de dertiende eeuw, één deel, met gegraveerden Titel en Vignet. 1: 80
- V. Verhalen voor mijn Vriendinnen, in Karakterschetsen voor der Beschaaften Stand, door C. M. D. E., één deel, met gegraveerden Titel en Vignet. 2: 80

Bij T. B. HOLLINGERUS PYPERS, Boekhandelaar te Breda, is van de pers gekomen:

HANDELEIDING tot de ALGEMEENE GESCHIEDENIS voor het ONDERWIJS in de GYMNASIËN, door Mr. G. DONS SEIFER, 1ste stukje (Geschiedenis der Oostersche Volken) à 30 Centen.

De twee volgende stukjes zullen spoedig volgen. NB. De INTEEKENING op het MAGAZYN voor JONGE JUFVROUWEN of AANKOMENDE MEISJES, van Mevr. LE PRINCE DE BEAUMONT, omgewerkt doot A. B. VAN MEERTEN, Geb. SCHILPERDORT, zal tot de uitgave van het eerste deel blijven geopend.